

Дело C-281/22**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

25 април 2022 г.

Запитваща юрисдикция:

Oberlandesgericht Wien (Австрия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

8 април 2022 г.

Обвиняеми и жалбоподатели:

G. K.

B. O. D. GmbH

S. L.

Предмет на главното производство

Жалби срещу съдебните разрешения на разпорежданията на европейския делегиран прокурор в Австрия за претърсване на жилищни и търговски помещения на жалбоподателите и за изземване

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, по-специално на член 31, параграф 3, първа алинея и член 32 от Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 година за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура; член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

1. Трябва ли правото на Съюза, по-специално член 31, параграф 3, първа алинея и член 32 от Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 година за установяване на засилено сътрудничество за създаване на

Европейска прокуратура, да се тълкува в смисъл, че ако при трансгранични разследвания се изисква съдебно разрешение за действие, което трябва да се извърши в държавата членка на подпомагачия европейски делегиран прокурор, следва да се извърши проверка на всички материалноправни аспекти, като наказуемост, подозрение за извършено престъпление, необходимост и пропорционалност?

2. Трябва ли при проверката да се вземе предвид обстоятелството дали допустимостта на действието вече е била предмет на съдебен контрол в държавата членка на работещия по делото европейски делегиран прокурор в съответствие с правото на тази държава членка?

3. При отрицателен отговор на първия въпрос, респ. при утвърдителен отговор на втория въпрос, в какъв обхват трябва да се извърши съдебен контрол в държавата членка на подпомагачия европейски делегиран прокурор?

Цитирани разпоредби на правото на Съюза

Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 година за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (наричан по-нататък „Регламент за Европейската прокуратура“), по-специално членове 30—32, член 42, съображения 72 и 73

Цитирани национални разпоредби

Bundesgesetz zur Durchführung der Europäischen Staatsanwaltschaft (Федерален закон за прилагане на правните разпоредби относно Европейската прокуратура, наричан по-нататък „Europäische Staatsanwaltschafts-Durchführungsgesetz“ или „EUSTa-DG“); по-специално член 11, параграф 2

(австрийски) Strafprozessordnung (Наказателно-процесуален кодекс, наричан по-нататък „StPO“); по-специално членове 117, 119, 120

Кратко представяне на фактите и производството

- 1 Европейската прокуратура, чрез работещия по делото европейски делегиран прокурор във Федерална република Германия (Мюнхен), води разследване по-специално срещу G. K., S. L. и B. O. D. GmbH, на основание член 3, параграф 2, букви а) и в) от Директива 2017/1371; член 370, параграф 1, точка 1, параграф 2, точка 3 и член 373, параграф 1 и параграф 2, точка 3 от германския Abgabenordnung (Данъчен кодекс); член 129 от германския Strafgesetzbuch (Наказателен кодекс). Обвиняемите са заподозрени в заобикаляне на митническото законодателство чрез деклариране на фалшива информация при вноса на биодизел (с произход от САЩ) в Европейския

съюз и причиняване на общи щети в размер на приблизително 1 295 000 евро.

- 2 В рамките на подпомагането на тези разследвания съгласно член 31 от Регламента за Европейската прокуратура на 9 ноември 2021 г. европейският делегиран прокурор издава под точка I. Разпореждане за претърсване на жилищни и търговски помещения на обвиненото предприятие В. О. D. GmbH, респ. на обвиняемия G. K., на адрес М. (Landesgericht Korneuburg (Областен съд Корнойбург, Австрия), на търговските помещения на обвиненото предприятие В. О. D. GmbH на адрес К. (Landesgericht Krems an der Donau (Областен съд Кремс ан дер Донау, Австрия), на жилищните помещения на обвиняемия G. K. на адрес R. и на жилищните помещения на обвиняемия S. L. на адрес S. (Landesgericht Wiener Neustadt (Областен съд Вийнер Нойщад, Австрия), както и на търговските помещения на обвиненото предприятие В. О. D. GmbH, респ. на неговото „дружество майка“ В. О. D. s.r.o & Co KS, на адрес S. (Landesgericht für Strafsachen Wien (Областен наказателен съд Виена, Австрия), иска разрешение от всеки от компетентните еднолични съдии на посочените областни съдилища и под точка II. разпорежда изземването на документация относно поръчки и възлагания, банкови извлечения, кореспонденция и на съответното компютърно оборудване, респ. носители на данни и др.
- 3 Всеки от компетентните еднолични съдии разрешава разпорежданията на подпомагащия европейски делегиран прокурор, като се позовава на съответните посочени в точка I. разпореждания с идентично съдържание по изложените в тях причини.
- 4 Действителното извършване на претърсванията на домовете е разпоредено от съответния подпомагащ европейски делегиран прокурор и впоследствие е извършено от компетентния данъчен орган.
- 5 Съгласно прокурорските разпореждания, които по същество са идентични, с изключение на мястото на разследване и заинтересованите лица, е налице следното подозрение за извършени престъпления:

„Европейската прокуратура, чрез своя европейски делегиран прокурор в Германия, води разследване № 1.000080/2021 поради подозрение за продължаваща данъчна измама в големи размери и участието с цел данъчна измама в престъпна група съгласно член 370, параграф 1, точка 1, параграф 2, точка 3 и член 373, параграф 1 и параграф 2, точка 3 от германския Данъчен кодекс и член 129 от германския Наказателен кодекс. Съгласно досегашните подозрения организирана престъпна група създава обширна схема за внос в ЕС на биодизел от Босна и Херцеговина, за който се твърди, че е произведен от използвано олио за готвене от местното предприятие S. E. D.O.O. Твърди се, че това „използвано олио за готвене“ е предварително внесено от САЩ в Босна и Херцеговина. В действителност този биодизел е произведен още в САЩ, без междинни етапи на

преработка или производство в Босна и Херцеговина. В много случаи (вж. по-долу) дружествата от групата на *V. O. Group* сключват договори с *S. E. D.O.O.* за закупуването и вноса на „произведен в Босна и Херцеговина“ биодизел, а на уебсайта си посочената група се представя с търговските си дейности в цяла Европа, включително със събирането и търговията на използвано олио за готвене в цяла Европа и производството и търговията на биодизел. В най-малко 40 случая общо около 1 000 тона от това гориво, за което се твърди, че е произведено в Босна и Херцеговина, впоследствие е транспортирано по суша през Хърватия и Австрия до Германия под режим транзит (ТІ) и в Дрезден е представено за митническа декларация, за да бъде доставено на местното предприятие **V. S. GmbH** (управител *R. R. M.*) от името на австрийското предприятие *V. O. D. GmbH* (управители *S. L.* и *G. K.*), което е страна по договора с износителя *S. E. D.O.O.* В други 62 случая общо около 1 500 тона от същия биодизел са транспортирани по суша през Хърватия до Австрия и са представени за митническа декларация в Шпилфелд, Австрия, за да бъдат доставени на местното предприятие *V. O. D. GmbH*, със седалище в М., Австрия, с управител *S. L.* Избраните за двете доставки правила Инкотермс и договорите, на които се основават тези доставки, са „*DAR (Delivered at Place / Доставено на място)*“, което означава, че доставката в Германия/Австрия трябва да бъде извършена от *S. E.*, докато процедурата по вноса, включително митническите декларации, са задължение на *V. O. D. GmbH*, поради което съгласно член 77 от Митническия кодекс на Съюза това предприятие е длъжникът по митническото задължение, въпреки че се възползва от услугите на специализирано транспортно предприятие (член 77, параграф 3).

Поради обстоятелството, че в съответната митническа декларация обаче невярно е посочен непреференциален произход от Босна и Херцеговина и код по ТАРИК, посредством който биогоривото би било освободено от антидъмпингови и изравнителни мита дори ако истинското му място на производство (САЩ) беше вярно декларирано, компетентният митнически орган начислява само ДДС върху вноса. Това води до загуби в размер на най-малко 1 295 151,11 EUR (445 151,11 EUR под формата на несъбрани мита в Германия и 850 000 EUR — в Австрия). 25 % дял в дружеството *V. S. GmbH* е собственост на словашкото дружество **V. O. D. s.r.o. & co KS** (управител *S. L.*, австрийски гражданин), което е и дружеството майка на австрийското дружество **V. O. D. GmbH** (управители също *S. L.* и австрийският гражданин *G. K.*). В някои случаи **V. O. D. s.r.o. & co KS** е представявано от *G. K.*, въпреки че официалната му функция е само в **V. O. D. GmbH**. Самото **V. O. D. GmbH** е както страна по договора с *S. E. D.O.O.* в Босна и Херцеговина, за което се твърди, че е предприятието производител, и отговаря за митническата декларация в Дрезден, така и получател на някои от стоките, декларирани в Дрезден, макар че впоследствие същите е трябвало да бъдат транспортирани обратно до Австрия, за да достигнат до получателя. Освен това има данни, че същото споразумение е направено и с други дружества получатели в Германия и в

крайна сметка *B. O. D. GmbH* е получател на тези декларирани в Австрия доставки.

Първоначално управителят на *B. S. GmbH* (получател в повечето случаи, в които е обмитяван биодизел в Дрезден/Германия), *R. R. M.*, е основател и единствен собственик на посоченото предприятие, което е трябвало да произвежда биодизел и е субсидирано със средства на ЕС. В крайна сметка поради развитието на пазара то става икономически нестабилно, което подтиква *M.* да вземе участие в схема, която използва различията между националните данъчни законодателства, за да произвежда минерално дизелово гориво и да го продава като „смазочен материал“ на получатели от Източна Европа и по този начин извършва измама с енергиен данък и ДДС в размер на приблизително 73 милиона евро (Обвинителен акт на *Staatsanwaltschaft Frankfurt/Main* (прокуратура на Франкфурт на Майн, Германия) № 7550 Js 216177/15 от 31 юли 2018 г.).

През 2018 г. в резултат от тези събития 25 % от дяловете в *B. S. GmbH* са закупени от словашкото дружество *B. O. D. s.r.o. & co KS* (управител *S. L.*). Това дружество е едноличен собственик на *B. O. D. GmbH* (управител също *S. L.*).

Американските граждани *B. V.* и *N. K.* са собственици на дружеството *S. E. D.O.O.*, което, от своя страна, е собственик и на американските доставчици на предварително произведения биодизел (*B. E. S.* и *W. O. Trade LLC*), извършващи доставки на *S. E. D.O.O.* под прикритието на „използвано олио за готвене“, което впоследствие е реекспортирано в ЕС като „произведен в Босна и Херцеговина биодизел“. Самото *S. E. D.O.O.* е дъщерно дружество на *B. E. S.*

Всичко това води до обвиняемия *M.*, който се опитва да се справи с икономическите трудности на предприятието си, като участва в незаконна схема за извършване на митнически и данъчни измами в големи размери и се обединява с останалите обвиняеми в престъпна организация, която се занимава с такива дейности във вреда на ЕС и нейните държави членки, и по този начин пуска на общия пазар гориво, което изкуствено е направено „по-изгодно“.

Междувременно в рамките на взаимопомощта между административни органи австрийските митнически органи представят потвърждение за „истинността“ на сертификата за произход от Босна. Доколкото обаче то е издадено от предприятието *S. E. D.O.O.*, което очевидно участва в деянията, този резултат от процедурата не може да опровергае останалите доказателства.

Въз основа на описаната фактическа обстановка обвиняемите физически и юридически лица са заподозрени в извършването на престъпления, които съгласно член 22, параграф 1 от Регламента за Европейската прокуратура

във връзка с член 3, параграф 2, буква а) от Директива 2017/1371 (наричана по-нататък „Директива относно защитата на финансовите интереси“) попадат в компетентността на Европейската прокуратура. В Германия наказуемостта е уредена в член 370, параграф 1, точка 1, параграф 2, точка 3 и член 373, параграф 1 и параграф 2, точка 3 от германския Данъчен кодекс и член 129 от германския StGB. В Австрия тя е регламентирана в член 135, параграф 2, член 39, параграф 1, буква а) от Finanzstrafgesetz (Закон за финансовите санкции, наричан по-нататък „FinStrG“) и член 278 от StGB.“

По отношение на необходимостта и законосъобразността на разпоредените действия се посочва следното:

„Адресите, обхванати от разпореждането са или служебни адреси на обвинената група и/или на обвиняемите физически лица. Въз основа на съществуващото срещу тях подозрение следва да се приеме, че изземването на посочените в точка II. предмети е необходимо по съображения за доказване (член 110, параграф 1, точка 1 от StPO), тъй като по този начин могат да се направят достоверни заключения дали действително става въпрос за по същество неверни и фалшиви фактури и дали са използвани, за да се симулира по-ниска стойност с цел измама с вносни мита.

Разпореждането на претърсването е необходимо за изясняването на престъпленията, тъй като с оглед на съществуващото срещу обвиняемите G. K., S. L., B. O. D. GmbH подозрение само по този начин може да се гарантира, че всички търсени документи могат да бъдат иззети, без забавяне и без риск за разследването. Предвид на заплахата от наказание действията не са непропорционални на значимостта на случая“.

Основни доводи на страните в главното производство

- 6 Съдебните разрешения на разпорежданията за претърсване (претърсвания на домове) са обжалвани с подадени в срок и идентични по съдържание жалби на B. O. D. GmbH, G. K. и S. L. от 1 декември 2021 г., в които — казано накратко — се изтъква недоказаност, респ. необоснованост на обвинението, недопустимо голям времеви обхват на изземването и нарушение на член 8, параграф 1 от ЕКПЧ (накърняване на отношенията на доверие между адвокат и клиент) и повдигат възражение за нарушение на правото по отношение на разпореждането и извършването на изземването. В крайна сметка се „възражава“ и срещу предаването на иззетите документи на германските органи до постановяването на окончателно решение по жалбите и възраженията.
- 7 В становището си от 15 февруари 2022 г. европейският делегиран прокурор в Австрия посочва, че жалбите не следва да бъдат уважени, тъй като — най-общо — твърденията по същество, изложени в жалбите, следва да се

отхвърлят, още повече че Регламентът за Европейската прокуратура създава нова правна рамка по отношение на трансграничните разследвания, която макар и да се различава от съществуващото дотогава положение на правна помощ между два органа от различни държави членки, по същество представлява по-нататъшно развитие на принципа на взаимно признаване на решения по наказателни дела, поради което в съответствие с Директивата за европейска заповед за разследване само издаващата държава може да преразгледа фактическите основания на действията по разследване. Следователно условията за допустимост, които следвало да се преценяват съгласно правото [на държавата] на работещия по делото (водещия делото) европейски делегиран прокурор (член 28, параграфи 1 и 2 от Регламента за Европейската прокуратура), подлежащи на контрол само от съдилищата в тази държава. Това се отнасяло и за изясняването на упражняването на правомощията на европейския прокурор. В държавата членка на подпомагащия европейски делегиран прокурор трябвало да се провери само действителното там формално право при извършването на действията по разследване, но не и материалноправните аспекти. По отношение на конкретния случай следвало да се посочи, че във Федерална република Германия компетентният разследващ съдия при Amtsgericht München (Районен съд Мюнхен, Германия) вече е разгледал съответното подозрение. Поради това жалбата не следвало да бъде уважена.

- 8 Жалбоподателите възразяват и по същество посочват, че според тях не е налице престъпление в Австрия, респ. липсва достатъчно първоначално подозрение по отношение на посочените обвиняеми, поради което австрийският митнически орган правилно се позовава на „проблем за наказателноправното доказване и проследяване“. Въз основа на това обаче при всички положения не били налице пропорционалност и необходимост на разпоредените претърсвания (изявление от 14 март 2022 г.).
- 9 Oberlandesgericht Wien (Върховен областен съд Виена, Австрия) трябва да се произнесе по жалбите срещу разрешените от посочените съдилища разпореждания за претърсване на помещения.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 10 От член 31, параграф 3 и член 32 от Регламента за Европейската прокуратура във връзка със съответните съображения може да се заключи, че в случай на действие, което изисква съдебно разрешение, в държавата на подпомагащия европейски делегиран прокурор, действието, което следва да се изпълни, трябва да се разгледа съгласно всички формални и материални разпоредби на тази държава членка. В резултат на това обаче сезираният от подпомагащия европейски делегиран прокурор съд би трябвало да разполага с всички необходими документи, респ. преписки от държавата на работещия по делото европейски делегиран прокурор като основа за преценката, което, по-специално в случай че са засегнати няколко държави членки, би довело

— освен до необходимия превод — до преразглеждането на една и съща процедура по разследване с цел разрешаване на едно действие в различни държави с различни правни системи. Това при всички положения е така, когато в държавата на работещия по делото европейски делегиран прокурор изобщо не се изисква съдебно разрешение за действието.

- 11 Макар че по този начин би било взето предвид обстоятелството, че Европейската прокуратура е единна служба (член 8, параграф 1 от Регламента за Европейската прокуратура) и в съответствие с това само по изключение трябва да използва правните инструменти в областта на взаимното признаване (член 31, параграф 6 от Регламента за Европейската прокуратура), на практика това би довело до огромна крачка назад. Всъщност, за разлика напр. от европейска заповед за разследване (ЕРЗ), която в замолената държава следва да се проверява съгласно само няколко формални аспекта, във всяка заинтересована държава (в зависимост от националното правно положение) следва да се извърши цялостна проверка на процедурата по разследване до момента с цел разрешаване на исканото действие (съгласно правното положение на държавата на работещия по делото европейски делегиран прокурор; член 31, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2017/1939). При изпълнението на действието също следва да се спазват във възможно най-голяма степен разпоредбите на държавата на работещия по делото европейски делегиран прокурор (член 32 от Регламента за Европейската прокуратура). Това, от своя страна, както вече беше посочено, води до предаването не просто на удостоверение в смисъла на ЕЗР, а във всеки случай на целия материал по преписката, необходим за преценката, тъй като в противен случай съответните съдилища не биха разполагали с необходимата основа за формална и материалноправна проверка на фактите.
- 12 Ето защо при тълкуването на настоящия Регламент за Европейската прокуратура в светлината на бързото, ефективно и рентабилно наказателно преследване може да се направи заключението, че съдебното разрешение на действието в страната на замоления европейски делегиран прокурор следва да се ограничи само до формалните аспекти. Това при всички положения е така, когато в държавата на работещия по делото европейски делегиран прокурор вече е извършена съдебна проверка.
- 13 Това тълкуване обаче противоречи на изрично регламентираното само субсидиарно използване на инструменти в областта на взаимното признаване на такива решения (член 31, параграф 6 от Регламента за Европейската прокуратура).
- 14 Ето защо Съдът на Европейския съюз е сезиран с искане да изясни правното положение в това отношение.